

Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.

Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Andreas Mylius Johann Friedrich Keuner

**Collegii Institutionum Imperialium Theoretico Practici, Exercitatio I. De
Iurisprudentia In Genere**

Lipsiae: Banckmannus, 1691

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1010821040>

Druck Freier Zugang

KK. — 2 (136.)

1. Haestner, de iure connagi.
2. Haestner, de legis obligatione in fere conscientiae.
3. Haestner, de criminis expilatae hereditate.
4. Haestner, de reservationibus mentalibus.
5. Haestner, de apostolis.
6. Haestner, de testibus injuratis.
7. Haestner de Wergeldo.
8. Werther, de privilegio competentiæ.
9. Shylius, de iuris prudentie in genere.
10. Maelingius, de danno diminutionis frumentarice et vina
riae imputando. vulgo Haue Olyay ou Olyayt und Alain.
11. Sheger, de jure mulierum singulare.
12. Sheger, de pactis tacitis.
13. Lagerwey, de Censorum officium.
14. Lagerwey herculem politice delineatum.
15. Friesen, de litterarum obligacionibus.
16. Friesen de reditione fiduciaria.
17. Friesen de vi et potestate in Corpus proscriptum.
18. Hoffmann de usufructu statutariorum imprimis norico.
19. Heil, de iudice non judicante.
20. Beyer, de indiciis.
21. Breker, de secretis iudiciis in Westphalia.
22. Fries, de factis et rationibus legam magicaarum generis.
23. Fritsch, de monopolio.
24. Fritsch, de mendicentibus validis.

25. Fritsch. De exequiis, non Usq; negotiis.
26. Fritsch. de jure iudiciorum.
27. Fritsch. de jure accidentalem.
28. Fries. De privilegiis rem publice turbantibus.
29. Franzenstein. De TRPOES & TTONIYTA in jure civita. indulta.
30. Fritsch. De Sparagine missiuum.
31. Kemmerich. De quæstione, an juris jure ad delationem contra
matrimonium habet locum.
32. Kemmerich. De institutis germanorum a conservationem
familiae spectantibus.
33. Kemmerich. De tutela partitiam in jure non. quam ger-
man. fidei que in plurimis auctoribus usu.
34. Burmann, nova Litteraria.
35. Willenberg, de prætestu incredibili tati.
36. Hammel, de ea quod directo non licet, licet ta-
men per indirectum.
37. Hammel, de commercio in S. R. imperio tempore
belli interdicto.
38. Stroeter, de vita ac morte jure cuncte se ipsius.
39. Stroeter, de legitima constitutione Syndicorum.
40. Stroeter, de inductione iudicis ad confitendum inculpa-
tum delictum.
41. Stroeter, de marito fundum datalem alienante.
42. Stroeter, de mortuis.
43. Spivin, de verborum significacione atque usu
dictionis rerum germanorum fidei, alterius
et malitiam.

21
9.R
COLLEGII
INSTITUTIONUM IMPERIALIUM
THEORETICO PRACTICI,
EXERCITATIO I.

JURISPRUDENTIA
IN GENERE,

quam
permisso Superiorum,

PRÆSIDE
DN. ANDREA MYLIO, J.U.D.

Inst. Imp. P.P. & Facultatis Juridicæ
Assessore,

placido Eruditorum Examini,
ad D. 30. Aprilis Anno 1691.

proponit
JOANNES FRIDERICUS Keuner/
Wiesenthalio Misnicus.

LIPSIAE,
Litcris CHRISTIANI BANCKMANNI.

COLLEGI
INSTITUTUM IMPERIALE
EXCELSIOR
DE
IN RISPONDENTIA
IN GENERE
DANIDAE MULIERE
IULIUS PETRUS ET CECILIA
ALICE
DIOGO DE BRAGA
JOANNE HEDERICA SCHMIDT
MICHAELIS MUDICUS
CHRISTIANUS MAMNI

COLLEGII
INSTITUTIONUM IMPERIALIUM
THEORETICO-PRACTICI
EXERCITATIO I.

De

JURISPRUDENTIA IN GENERE.

I. N. f.

I.

Voniam in omni tractatione potior qvidem re-
rum, prior tamen verborum habenda est ratio arg.
l. 7. §. fin. π. de supell. leg. igitur Jurisprudentia
operam daturum prius nosse oportet, unde
nomen illius descendat. Est autem procul dubio
à jure & prudentia appellatum. D. N. PETRUS
Müller in *Jurisprud. element. disp. 2. tb. 4.* RENNEMANN. in *Ju-*
rispr. Rom. Germ. disp. 1. tb. 12.

Etymolo-
gia.

II.

Nec unam verbum illud recipit significationem. Sumi- Homony-
tur enim vel **metonymicè** pro ipsis legibus *§. 3. I. de leg. agn.*
success. ibi **media autem jurisprudentia.** vel **proprie.** Atque i-
ta iterum modò **systematicè** pro artificiosa præceptorum ju-
ris collectione *l. 1. pr. π. de l. & I.* modò **habitualiter** pro ha-
bitu animi **justum** ab injusto, æquum ab iniquo, licitum ab illici-
to discernendi accipitur *l. 1. §. 1. π. d. t.* REBHAHN in *bodeg. jur.*
chart. 2. clim. 1. apb. 9. KLEINSCHMIDT *pracogn. jurispr. tr. 1. n. 3.*

D. N.

A 2

DN. SCHWENDEND. ad Eckolt d. t. §. 2. vid. MALCOMES. ad Wesenb.
d. t. lit. R.

III.

Synony-
mia.

Alias in systematicā acceptione jus l. i. π. d. t. ARUM.
Exerc. 1. tb. 6. CONNAN. Lib. 1. comm. cap. 3. n. 4. lit. C. HENON.
disp. 1. controv. 6. HAHN. ad Wesenb. de I. & I. n. 14. verb. jus inquit.
TABOR disput. Wesenb. 1. qu. 5. corpus juris l. un. pr. C. de Ru. A.
legitimum opus §. fin. proem. I. in habituali verò civilis sapientia
l. i. §. 5. π. de extraord. cogn. scientia juris §. 3. proem. I. §.
1. J. de I. & I. l. 10. §. 2. π. eod. l. 2. §. 35. π. de O. J. vera & non
simulata Philosophia appellatur l. i. §. 1. π. de I. & I. ibique CORAS.
VULTEJ. in Jpr. Rom. Lib. 1. cap. 1. KLEINSCHMIDT. d. l.

IV.

Descriptio
realis Ju-
risprud.
systemat.

Unde pro variâ significatione diversimodè describi potest.
Et quidem systematicè, quod sit ars æqui & boni. l. i. pr.
π. d. t. Ars dicitur non propriè, ut est habitus cum rectâ ratione effectivus, secundum ARIST. Lib. 6. Nicom. c. 4. sed latè accepto vocabulo pro tali habitu, qui multis constat præceptis, certâ quadam methodo comprehensis. HAHN. ad Wesenb. de I. & I. n. 14. STRAUCH. dissert. ad univers. jus 1. apb. 1. VULTEJ. ad §. 1. J. d. t.
Æquum & bonum diversimodè interpretantur Dd. vid. alleg.
ab HARPRECHT ad §. 1. I. b. n. 3. Nos æquum pro æquitate naturali, quæ honestati innititur l. 12. §. 2. l. 42. π. d. R. N. bonum
verò pro eo quod prodest, vel utile est Reipubl. l. i. π. de usucap.
l. 2. π. de const. Princip. l. 1. §. 4. π. depositi cum ACCURSIO in l. i. π.
de I. & I. & Wesenb. in π. d. t. n. 14. vers. sed & æquum DN. RHE-
TIUS in disp. de prudentiâ juris n. 6. 7. accipimus. Unde corruit sententia
VULTEJI, vocem boni in hac definitione abundare & æquum
ac bonum eadem esse contendentis ad §. 1. I. de I. & I. vid. DUAREN.
add. Tit. c. 2. VACUN. à VACUN. l. i. declarat. 28. CORAS. miscell. L.
2. c. 18. BACHOV. in π. add. l. i. ff. de I. & I.

V.

Habitualis
vel est
Legalis

Habitualiter verò sumpta Jurisprudentia modo le-
galiter, modo doctrinaliter describitur. Legaliter quod sit
divina-

divinarum & humanarum rerum notitia, justi & ini-
justi scientia l. 10. §. fin. π. de I. & I. §. 1. f. eod. Dicitur noti-
tia & scientia simul. Hæc enim eadem significant. VENN. ad §. 1.
J. d. t. FRANZ. ibid. n. 10. & quidem, non sensu illo Philosophico, quo
Scientia est rerum æternarum, & quæ se aliter habere non possunt,
de quibus affectiones per propria principia solius cognitionis
causa demonstrantur; sed juridico & analogico respectu justitiae,
quatenus virtutes morales ad normam rectæ rationis diriguntur.
REBHAHN. in *bodeg. jur. chart.* 2. clim 1. apb. 9. siquidem juris-
prudentia in nuda cognitione principiorum non acquiescit, sed illa
bene cognita ad casus singulares applicat, & quid justum quid
injustum sit, ostendit. FRANZ. d. l. n. 9. 10. & in *Comment.* π. d. t.
n. 75. vid. HAHN. ad *Wesenb.* d. I. & I. n. 14. v. 6. *jus inquit Bene*
enim monet DN. SCHWENDEND. in *not.* ad *Eckolt d. t. §. 1. verb. fi-*
nis non est toscire &c. non omnes actus Jurisprudentia esse actua-
liter & formaliter praticos; esse tamen tales virtualiter, cum ul-
timò ad aliquam operationem referantur. Reliquorum verbo-
rum explicationem inferiora indicabunt.

VI.

Doctrinalis vero definitio ita habet: *Jurispruden-* vel *Doctri-*
tia est prudentia jus ad actiones in civili societate ob- *nalis.*
venientes justa interpretatione applicandi. DN. STRUV.
ad π. Exerc. 1. tb. 7. Dn. MÜLLER. d. tr. diff. 2. tb. 5. Genus est
prudentia, qvia jurisprudentia est habitus praticus actionem
producens BACHOV. ad §. 2. I. de I. & I. Non quidem *legislatoria*
(nomothetica, architectonica,) qvæ Rempubl. ordinat, & leges
præscribit; nec *delibemtiva*, qvæ an quid hoc vel illo tempore
utile sit Reipubl. prospicit; sed *judiciaria*, non ea quidem, qvæ in
jure reddendo consistit, & magistratum propria est; sed qvæ in
jure dextrè interpretando est occupata, & ad JCtos refertur
SUTHOLT. *dissert. 1. apb. 3. STRAUCH. dissert. 1. apb. 3.* Dissentit
VALENT. RIEMERUS *dec. 1. qv. 1.* cui satisfecit HAHN. ad *Wesenb.* d. l.
adjiciens tamen, negari non posse, jus de omnibus prudentiis parti-
cipare, quatenus Legislator, Magistratus & JCtus idem habeant
genus, subjectum, eandem materiam, leges videlicet, actiones ci-
viles

viles, & finem eundem STRUV. d. l. tb. 12. FRANZ. Exercit. 1. qv. 2.
ibique FIBIG.

VII.

Jurispru-
dentiae
fundamen-
tum.

Sed cum *jus constare non possit, nisi sint Jurisperiti, per quos*
cotidie in melius producatur l. 2. §. 13. π. de. O. J. siquidem
neque leges, neque senatus consulta ita scribi possunt, ut omnes ca-
sus, qui quandoque incident, comprehendantur l. 10. π. d. LL.
idque vel ob qualitatem Legislatoris, qui utpote homo in omnes
casus quandoque eventuros leges ponere non potest l. 10. l. 12. π.
d. LL. vel ob conditionem legum, quae non debent esse nimis
multae, sed generaliter scribenda l. 3. seqq. π. cod. quae ideo saepissime sunt obscuræ & imperfectæ. *BACCHOV in π. d. nat. Jurispr.*
n. 7. & seqq. & ad §. 1. J. de J. & J. HAHN ad Wesenb. d. LL. n. 3.
verb. ἐπὶ τῷ πλεῖστῳ. Qvarae necessarium fuit, ut ius generale
ad casus singulares applicetur, & ita defectus legum suppleatur
l. 11. 12. 13. π. de LL. Hinc data est facultas interpretandi pri-
mum Decemviris *l. 2. §. 4. π. de O. J.* deinde Prudentibus (i. e.
Jurisperitis *l. 2. §. 13. π. cod.* jurisprudentibus *l. 13. §. 2. π. de*
excus. l. 2. §. fin. π. quis ord. in possess. juris auctoribus d. l. 2.
§. 13. π. d. O. J.) non quibuscumque, sed illis duntaxat, qui erant
de collegio Pontificum *d. l. 2. §. 6. π. d. t.* qvorum interpretatio
non quidem per se sola, sed juncta disputationi fori, testante
Pomponio, jus faciebat, quod civile appellabatur. Verum enim
verò nulla erat tum temporis eorum auctoritas, nisi quatenus per
usum & tritaram fori essent recepta, quo respectu juri non scri-
pto anumerabantur *d. l. 2. §. 5. π. de O. J.* Ast mutato statu popu-
lari Imperatores uti Jura condebant, ita eadem quoque inter-
pretabantur, data tamen JCTis potestate respondendi de jure, eo-
rum responsis maxima auctoritate tributa, usque adeò, ut judi-
cibus ab illis recedere non esset licitum *§. 8. J. de J. N. G. & C.*
ibique VULTEJ. Offerebantur itaque in judiciis ejusmodi respon-
sa, quomodo & Ulpiani in *l. 43. π. de A. E.* ibidem lectum proponit.
Duravit vero ista auctoritas usque ad tempora Gordiani,
postea omnis disceptatio juris controversi relata est ad Principem, & JCTi nudam quandam & umbratilis solum retinuerunt
docendi operam.

IX.

IIX.

In Juris prudentibus verò reqviritur, ut accuratâ ju- Officium
ris cognitione, & practicâ ejusdem exercitatione J^Ctorum.
sint instructi. Quemadmodum enim in artibus ceteris cognitio
animum duntaxat perficit ejus, qui eam habet, nec si ipsa ad usum
aliquem conferatur ulli alii utilia est; ita vel maximè juris præ-
ceptorum cognitio nulli prodest altius quam qui eam habet, nisi ex-
tra seipsum egrediatur, & quod cognovit in commune conferat
VULTEJ. de jud. L. i. cap. i. n. 6. Igitur in cognitione nuda-
qviescendum non est; multo minus inutiles planè otiosorum
quæstiones scrutandæ v. g. an resurgens à mortuis testamentum
prius rumpat. Clarus in §. testamentum qv. 86. Sebast. MEDICES.
in tr. mors omnia solvit p. 1. n. 145. item: Cujus ovum fiat, quod
à variis gallinis est positum Boer. ad consvet. Bituricens. Talia
enim in vita communi nullum fructum vel usum habent. Po-
tius iis, quæ aliquando Reipubl. prodesse possunt, incumbere de-
bemus. Egregium est illud Justiniani in l. un. C. de dedit libert.
toll. Nos inquit, qui veritatem colimus, ea tantummodo volu-
mus in legibus nostris obtainere, quæ re ipsa obtinent, quæ apertius
quotidiano judiciorum usu in ipsis rerum documentis apparent §.
Pen. f. de satisdat.

IX.

Erat autem cognitioni juris adqvirendæ integrum adhiben- An tem-
dum quinqvennium Conf. omnem §. 1. & seqq. de rat. & meth. pus studii
jur. doc. Ex quo nemo, antequam per statuta tempora legum e- juridi sit
ruditioni noscatur inhæsisse Advocatorum consortio po- quinqven-
tuit l. 3. §. 1. l. 5. §. 4. §. C. de Advoc. 2. ANT. CONT. L. i. lett. nium.
subcessiv cap. 12. Ang. MATHEAC. de via & rat. jur. L. i. c. 5.
n. 4. FORSTER. disp. 1. Inst. th. 16. Idem in Assessoribus Came-
ræ receptum suis legimus Ord. Cam. p. 1. Tit. 3. §. Desgleis-
chen ibi. So sollen die Beyfizer/ so der Rechten gelehrt se. in
Universitäten/ welche zum wenigsten von unsfern Vorfahren
Röm. Käysern und Käyzen/ die iegiger Käyserl. Maj. oder uns
confirmiret/ gelesen/ oder zum wenigsten Fünff Jahr lang in
Rechten studieret/ auch in gerichtlichen Händen advociret und
practi-

practicaret haben. Sed quia pro ingenii vel felicitate vel tarditate alius breviore, alius vero longiore tempore scientiam legitimam adquirit; ideo in novissimo Recesu Imperii de Ao. 1654. Sunt emahlen aber. in Assessorum Cameralium constitutione, electione, præsentatione quinquennium non præcisè requiritur: ibi: daß nicht so stark auff das studium juridicum quinquennale quin teutschen Universitatēn/ sondern auff die Qualitatēn/ Geschicklichkeit und Experiens gesehen werden solle TEXTOR. d. R. J. disp. 2. th. 36. LAUTERBACH de variet. temp. art. 7. §. 3. RHET. in Inst. J. Publ. L. 4. T. 1. de Process. §. 13. Qvare & extra Germaniam idem obtinet. Unde in Novellis Lipsiensibus M. April. 1679. hebdom. 17. à Gallis ita scriptum memini. Paris von 18. dito: der König ist entschlossen/ das Studium Juridicum allhier wieder einzuführen und sollen diejenigen/ so sich zum advociren wollen gebrauchen lassen allhier oder anderswo drey Jahr lang studieren/ und die drey öffentlichen disputationes mit Ruhm ausgestanden haben. Non est itaque faciendum cum VULTEJO qui in Prolegom. Jurispr. Rom. p. m. 51. ita loquitur: *Sane quinquennii etiamnum usus aliquis in eo nimirum, ut ad gradum, quem vocant, Doctoratus aut Licentie in jure non admittatur, nisi qui quinquennium illud suum integrum compleverit: at in ceteris nullus.* Contrarium enim observatum fuisse, experientia testatur.

X.

Removendi sunt ab hoc ordine Imperiti.

Ex quo constat, JCtorum ordinj accenserit non posse homines imperitos & illiteratos, qui miseros rusticellos vi adamantinā ad se trahunt & fraudent, ut litem moveant dominis KNICHEN. de Invest. paqt. c. 3. n. 60. & seqq. & venales se exponunt, & venientibus occurruunt, dicentes: *Domine, bene veniat, quid habetis facere incuria, si vobis necessarium est meum servitium præcipiat* SPECKHAN. Cent. 2. class. 4. qv. 44. n. 4. De his author discursus von Justitien-Werck ita scripsit: Solche Gesellen wissen das Recht zu drehen/ wie man es haben will/ wissen böse Sachen zu verblümen und gut zu machen/ mögen kein gewiss Recht leiden/ ziehen alles fürsätzlich in Zweifel/ disputiren allezeit/ seyn in schliessen ungewiß. Es kan ihrer einer mehr vereinigen/

wirren, als ihrer zehen schliessen mögen. Rühmen sich, daß
keine Beschreibung so stark, dadurch sie nicht ein Loch machen
können. Welcher unbesonnenen Reden wegen sie billig in das eng-
ste Loch, so verhanden, damit sie kein anders machen könnten ge-
stellt würden. Ad fugiendum itaque id genus hominum in bene Requiritur
constitutis judiciis nemo ad patrocinium præstandum admittitur, testimoni-
um erudi-
tionis.
priusquam eruditionis suæ testimonium publicum, vel specimen
profectuum in studio juris exhibuerit Resolut. Grav. de Ao. 1661.
Tit. von Justitien-Sachsen §. 34. Itaque non semper sola dispu-
tatio publica ad habitandam Advocati personam sufficere po-
test. Licet enim exhibens eandem præsumptionem eruditionis
& peritiae juris pro se habere videatur; Attamen quia non pau-
ci vix ultra biennium vel triennium in Academiis hodie commo-
rantur, sed tempore pro maximâ sui parte in res nugatorias con-
sumpto, & elementis saltem Justinianeis degustatis, antequam ar-
cana Jurisprudentiæ attigerunt, assumptio ut plurimum Notariatu,
discendunt, ideo fieri solet, ut secundum Dn. FRANZ. in præf. π.
Sepissimè etiam Respondentes nihil minus quam officium faciant,
Præsidique omne onus exantlandum imponant, & non nisi coccys-
mos crepant. Qvare judicis esse puto inquirere, an de eruditio-
ne & diligentia disputatoris aliunde simul constet nec ne. Tum
enim pro circumstantiarum ratione eundem vel admittere vel re-
cusare potest.

XI.

Versatur autem Jurisprudentia circa **actiones humanas**, Objectum.
qvatenus scilicet mediante jure & legibus ad justitiam conforman-
dæ sunt. ANGEL. MATTHEAC. de via & rat. jur. L. 1. c. 2. n. 12.
LUDW. Exerc. 1. tb. 6. lit. a. STRUV. S. J. C. exerc. 1. tb. 41. qvæ
circa res divinas & humanas sunt occupatae. Atque illæ spectan-
tur non quidem qva cognoscendæ; sed prout jus & justitia de
iis est administranda. Qyod haud obscure insinuant hæc verba;
Justi & injusti scientia. BACHOV. ad §. 1. J. d. J. & J. Ac
licet CICERO hunc in modum fere Philosophiam describat; non-
tamen est inconveniens, dari idem objectum disciplinarum diver-
sarum, sed sub modo considerandi diverso. WESENB. LUDW. all. l.
B Sed

Sed & divinæ res non ratione veri & falsi, uti domata respiciunt,
sed quatenus sub præceptionem politicam cadunt, intelliguntur.
Biccius in *præloqu. rer. quotid.* apb. 27. TABOR. de *Reg. Imp.* &
Ecclesiast. th. 24. ZIEGLER. de *jur. majest.* L. 1. c. 13. apb. 12. seqq.

XII.

Forma.

Formam Jurisprudentiæ in **applicatione juris ad facta consistere** per se satis est manifestum. Nam Jurisprudentia est una ex disciplinis practicis, qvarum natura in eo consistit, ut inserviant applicationibus. Hinc jus in causa est positum *l. 52. §. 2. π. ad l. Aquil. & ex re constitui debet l. 1. §. 3. π. ad L. Corn. de Sicariis h. e. ex circumstantiis, nimirum causâ, persona, loco, tempore, quantitate, qualitate & eventu negotii gesti* (quod à JCTis causa sive res dicitur) illud appareat *l. 16. §. 1. π. de pænis.* Qvod communis ratio ita dictat. Nam nisi prius totius facti speciem perspectam habeat JCTus, utrum jure an injuria id factum sit, ipse scire non potest. Necesse igitur est, ut factum præcedat, & jus sequatur. Qvare sèpissime respondent JCTi, *hoc facti non juris habere questionem*, innuentes prius de facto quam de jure constare debere *l. 122. π. de V. S. l. 16. π. de statu hom. l. 13. π. qui pot. in pign. l. 3. π. de aur. arg. leg. l. 41. l. 94. π. de V. O. vid.* VULTEJ. de *Jud. authentica L. 1. c. 3.* Applicatio ista uno nomine **Interpretatio** vocatur. Qvæ tamen hic non est **authentica**, utpote soli Maje stati propria, cui tunc potissimum datur locus, si sententia legis plane ambigua est & obscura, ita ut ab intellectu Legislatoris mensuretur, ac legibus ipsis sensum inferat. FRANZ. in *π. de LL. n. 7.* seqq. HAHN. ad *Wesemb. d. r. verb. jurisdictione magistratus.* ZIEGL. de *jur. maj. L. 1. c. 6. n. 11.* nec **usualis**, cum similiter ex voluntate legislatoris, licet tacita veniat *l. 32. π. de. LL.* sed potius **doctrinalis**, qvæ à JCTo suscipitur. Idque tam ratione privati quam publici juris verum est. Certè si de voluntate legislatoris certi simus, & ex contextu constitutionis dubium tolli valeat, in hoc etiam jure JCTo facultatem interpretandi competere ambigendum non est. Nec contrarium svadet Instrumen tum Pacis Osnabr. art. 5. §. 50. ubi nihil aliud prohibetur, quam ne quis docendo, disputando, consulendo constitutionem impe

Usualis.

rii faciat dubiam, vel assertiones contrarias adversus mentem constituentis inde deducat. Id enim naturae interpretationis doctrinalis non convenire, est in aperto; siquidem in fraudem legis facit, qui salvis verbis ejus circumvenit sententiam l. 29. π. de LL. cap. 78. de R. J. in 6. DN. RHET. Inst. J. P. L. I. T. i. §. 80. Dissent. MEV. p. 1. dec. 76.

XIII.

Hæc doctrinalis in declarativam, extensivam & restrictivam dispesci solet. Est autem Declarativa nihil aliud quam nuda verborum legis ambiguè aut obscure positorum explicatio: Hic observatur regula: *Verba propriè sunt accipienda* l. 69. d. leg. 3. cum ideo sint inventa, quo per illa voluntas dicentis demonstretur l. 7. §. 2. π. de supell. legat. Nisi subjecta materia aliud svadeat, e. g. Filium proprie eum definimus, qui ex viro & uxore ejus nascitur l. 6. π. de his qui sui l. alien. jur. impropiè verò eum, quem habemus adoptatum l. pen. & ult. C. de adopt. Sic caput naturaliter principalem hominis partem l. 44. pr. π. de relig. ast civiliter statum & conditionem ejus denotat t. t. J. & π. de cap. demin. quomodo servum caput habere negatur §. 4. J. eod. Sed & mors in sensu civili & improppio amissionem libertatis, civitatis & familiæ designat §. 1. quibus mod. jus P. P. toll. l. 64. §. 18. π. pro socio l. 4. §. 2. π. de bon. libert.

XIV.

Extensiva est rationis in lege existentis ad si- miles casus in eâ non expressos facta productio. Nam non possunt omnes articuli sigillatim aut legibus aut se- natus Consultis comprehendendi, sed cum in aliquâ causâ sententia eorum est manifesta ad similia procedendum l. 12. π. de LL. Quo- ties enim, ut ait Pedius lege aliquid, unum vel alterum intro- ductum est, bona occasio est, ceterum, quæ tendunt ad eandem utilitatem, vel interpretatione, vel certè jurisdictione suppleri l. 13. π. eod. Nimirum ratio legis habet se instar generis, casus au- tem sub istâ ratione comprehensi instar specierum vid. DYN. in B 2

in rubr. proœm. de R. f. in b. n. 4. FRANZ. ad Tit π. de LL.
n. 46. BARBOS. in thes. loc. comm. L. 16. c. 5. a. 13. HILLIG. in
Donell. enulc. L. 1. c. 14. lit. a. Quemadmodum verò genus
de singulis subjectis speciebus æqualiter prædicatur; ita idem
de ratione legis in ordine ad casus subjectos est dicendum. Hinc
ubi eadem est ratio, ibi idem jus statui debet. l. 32. π. ad L.
Aqvl. Sic in LL. 12. Tabb. ita est dispositum: *Qvibus testa-
mento tutor datus non est, agnati tutores legitimi sunt.* Qvod
hanc habet rationem: *Ubi successionis est emolumennum, ibi &
tutela onus esse debet* §. un. in fin. f. de leg. patr. tut. Hæc non
solum in agnatis, de qvibus L. 12. tabb. nominatim loquitur,
sed etiam in aliis personis ibi non expressis veluti patronis d. t.
& parentibus §. un. f. de leg. patr. tut. nec non jure novo co-
gnatis. Nov. 118. c. 1. locum habet. E. in omnibus idem jus ser-
vari debet. Magis perspicuè modus iste interpretandi appare-
bit, si eundem per syllogismum indicemus, ita scilicet, ut ratio
generalis propositionem majorem; casus sub ea comprehensi
minorem constituant; conclusio vero sic sponte constabit

v. g.

Qvicunqve sperat alicujus hereditatem is ejusdem tutelam
legitimam suscipere tenetur.

Atqvi non solum agnati, sed & patroni, parentes, & cognati
sperant N. N. hereditatem.

E. Non solum agnati, sed & patroni, parentes, cognati N.N.
tutelam legitimam suscipere tenentur.

Aliud adhuc subjiciam exemplum: Nimurum in l. 8. C. de
revoc. donat est constitutum: *Si unquam libertis paronus fili-
os non habens bona omnia vel partem aliquam facultatum fu-
erit donatione largitus, & postea suscepit liberos totum quic-
quid largitus fuerit, revertatur in ejusdem donatoris arbitrio
ac ditione mansurum.* Ratio hujus constitutionis est. *Quia
presumitur patrem donatorem noluisse extraneos liberis prafer-
re.* Hæc vero non tantum in patre, qvi simul est patronus de
qvo textus agit, sed & in alio qvovis obtinet, ut propterea de his
idem qvoqve sentire debeamus FINCKELTHAUS. Obs. 36. Ulterius
si de-

si defendendi mei causa, vicini ædificium orto incendio dissipaverim, actio in factum ex Edicto de incendio ruina &c. locum non habet l. 3. §. 7. π. de incend. ruin. nauf. Qvod sine dubio hac nititur ratione, qvia nullus videtur dolo facere, qui suo ju- Ex qvo ad
re utitur l. 55. de R. J. Qvare si in meo aqua erumpat, qvæ ex variis casis
tuo fundo venas habet, si eas incideris, & ob id desierit aqua ad inferri po-
me pervenire tu non videris vi fecisse l. 21. π. de aqua & aquæ
pluv. arc. Puteum etiam in domo mea aperire possum, licet
eo aperto venæ putei præcidantur l. 24. §. fin. l. 26. π. de dann.
infest. Nec minus ædes altius tollere, vicinique lumina obscurare mihi integrum est l. 9. π. de S. P. II. l. 8. l. 9. C. de serv.
Sic etiam parietem liberè quis & aperit & destruit Hotom.
2. amicab. resp. 4. Bach. Vol. 1. disp. 17. tb. 3. lit. a. FRANZ. ad
π. de S. II. P. n. 26. CARPZ. p. 2. c. 41. d. 12. Et molendinem
in solo suo ædificare licet, etiamq; vicino concursus molentium,
vel lucrum, qvod inde habitum fuit, auferatur. SCHNEID. ad §.
1. J. de interd. n. 56. Hoc amplius in ædibus suis cauponam
vel stabulum exercere jure communi cuivis liberum est Mevius
ad jus Lubec. p. 3. T. 12. art. 12. n. 12. Denique generaliter ve-
rum est, cuivis licere emere & conducere ædes, ut in iis ea, qvæ
funt suæ artis & professionis exerceat TABOR de jure cerev. c.
4. §. 1.

XV.

Interpretatio restrictiva est rationis in lege e- restrictiva.
xistentis ad casum ibi propositum restrictio. Sæ-
pe enim propter aliquam circumstantiam deficit jus commune,
ac regula proposita perdit suum officium, qvo casu ultra id qvod
in lege est constitutum, progrediendum non est. Unde sunt
Regulae: *Qvod contrarationem juris est receptum, non est producendum ad consequencias* l. 14. π. de LL. l. 142. de R. J. Item
Qvæ propter necessitatem sunt recepta non debent in argumentum trahil. 162. π. eod. v. g. Mater & avia possunt tutel m libe-
rorum suscipere auth. marri & avia C qn. Imp. inter pupil. vel vid.
& qvidem ob affectionem singularem, qvam erga liberos habere
præsumuntur. Non ergo idem de aliis foeminis ad quas ratio i-

sta, utpote dictis saltem personis propria, se non extendit, dicendum. Sic tempore famis & pro redimendis captivis res ecclesiasticas alienare licet *l. 21. C. de SS. Eccles.* Ast deficiente ea necessitate, non possunt alienari. Unde porro ratione legis cessante, cessat etiam legis dispositio. Qvod tamen tum demum verum est, si cessat ratio legis in universali, non vero tantum in particulari. Nam minor 25. annis, licet res suas bene gerat, non tamen à cura liberatur *l. i. §. 3. π. de minor.* Nec valet testamentum impuberis, etiamsi judicio aetatem praeventat *pr. I. qvibus non est perm. fac test.* Et foemina alias admodum prudens, nihilominus ob factam intercessionem gaudet beneficio SCti VELLEJ. *l. 2. §. 1. π. ad SCt. Vellej.* vid. TIRAQV. tr. *cessante causa FRANZ. in π. de LL. n. 75.* STRAUCH. *dissert. l. tb. 15.* Qvinimo, etiamsi ratio legis in casibus quoque non expressis aperte conspiciatur, idem tamen est sentiendum. Unde restitutions minorum, SCtum Velleianum non dantur rusticis & senibus ob eandem rationem, licet forte quidam rusticci imperitiores & magis lubrici sint consilii, quam minores & foeminæ. HILLIG. *d. l. lit. f.*

XVI.

Finis jurisprudentiæ vel est **internus** vel **externus**.
internus. Ille applicationem juris ad facta continet vid. *tb. n. 5 seqq.* Junge Dn. SCHILT. *prax. art. analyt. p. 3. c. 1. n. 34. 5 seqq.*
Externus. **ultimus.** Externus vel ultimus s. propter quem, ut salus publica vel intermedius, s. quo, ut Justitia. TABOR in part. element. *L. i. sect. 1.* ECKOLDT. *Comment. π. de I. 5. I. §. 3. ibid.* Dn. SCHVENDENDORFF. STRUV. *Exerc. 1. tb. 15.*

XVII.

Justitia de-
finitio. Est vero Justitia constans & perpetua voluntas jus suum cuique tribuendi *pr. J. b. t. l. 10. π. cod.* Vel: est habitus quo homines idonei sunt ad agendum ea que justa sunt, eademque etiam agunt & volunt. ARIST. *5. Ethic. c. 1.* Dicitur **voluntas** non proprie, & ut est potentia animæ rationalis, sed metonymice, uti habitum volendi significat. FRANZ.
d. l.

d.t. Et quidem **constans & perpetua**, non quoad actum,
sed intentionem, secundum conditionem humanam, qvatenus
hic est possibile, civiliter scilicet, & in sensu morali EHEM. de
Princip. juris L. 5. c. 5. Nam licet vir justus qvandoque à ve-
ro aberret, ac septies cadere dicatur. *Proverb. 24. v. 16.* non
tamen ideo tollitur propositum agendi justè. Sanè etiam
constantiam perpetuæ voluntatis tunc habere dicitur, cum in-
justè facit arg. l. pen. π. de I. & I. l. 65. §. 2. π. ad Sct. Trebell.
PETRUS de GREVE *dissert. 1. ad Inst. aph. 1.* Et freqventer acci-
dit, ut aliud in executione existit, qvam qvod erat in intentione
arg. l. 12. §. 2. π. de neg. gest. **Differentia objecto & for-**
ma constat. **Objectum est jus suum** i.e. qvod cuiq; de-
betur. HAHN. ad WESENB. d.t. n. 10. verb. **jus suum**. Qvod ita
accipiendum, ut justitia etiam sibi jus tribuat, cum per metapho-
ram ad partes suppositorum referatur. HORNEI. *Philos. moral.*
L. 3. c. 11. Conf. Nov. 69. Unde Justinianus definitioni justitiæ
mox primum juris præceptum, qvod est, ut honestè vivamus,
subjicit, innuens, primam justitiæ curam esse, ut hominem ipsum
erga se justum reddat, ne vel corpus suum lœdat *l. 9. π. ad L.*
Aqvil. vel bonis abutatur §. fin. *Inst. de his qui sui l. alien.*
juris sunt, vel alias conscientiæ laqveum injiciat *l. 15. π. de cond.*
instit. Propriè autem justitia hominem dirigit vel ad Deum, ut
cum religiose colat. *l. 2. π. de I. & I.* vel ad proximum. Undè
pro diversâ habitudine & respectu, qui in Republica reperitur
debetur aliquid, vel ipsi Reipubl. à civibus, vel à Republ. civi-
bus, vel inter cives ipsos FRANZ. *d. t. n. 12. & in comment. π. e-*
od. n. 16. seqq. Hinc variae sunt enatae justitiæ species, sicuti se-
quentia indicabunt. **Formam in juris sui attributio-**
ne consistere constat. Sic differt justitia ab aliis virtu-
tibus. *Eft enim foras projecta*, ut ait CICERO, & in actionibus
cum aliis spectatur, cum ceteræ virtutes ipsius respectu, qvo il-
lis prædictis est, ita dicantur, eumqve perficiant. Cum foras
spectat, & est fida speculatrix utilitatis alienæ, justitia nominatur,
inquit APULEJUS lib. de Philos.

XVIII.

Divisio in Universalem & Particularem.
Dividitur in Universalem & Particularem.
Hanc divisionem non esse generis in species, sed totius in particularem, tes, notavit RENNEMAN. in Jprud. Rom. Germ. disp. 1. tb. 31. lit. b. & novissimè RACHEL. Lib. 1. Inst. Jprud. Tit. 4. apb. 3. in not.

XIX.

Justitia Universalis (legalis secundum ARIST. Lib. versalis, 1. Ethic. c. 1. vid LOEAM. qv. Inst. 4. & in not. ad Tit. 1. Inst. b. t.) est virtus, qva omnibus legibus ad publicam societatis conservationem obedientia præstatur, si ve est virtus, qva cives Reipubl. suum tribuunt. Nimurum in eo solo occupata est hæc justitia, ut singulos dirigat ad totum s. Rempubl., sc. ut patriæ nos parere debeamus l. 2. π. de I. & I. sponsione quadam ad obedientiam Reipubl. facta l. 1. π. de LL. Hæc in se omnes virtutes complectitur, immo ipsa virtus dicitur ab ARIST. Lib. 5. Ethic. 4. Cic. L. 1. offic. puta qvoad essentiam & subjectum; alias enim differunt. FRANZ. ad π. d. t. n. 10, qvia virtus homini absolute spectato; justitia vero ut plurimum eidem in societate civili existenti competit RACHEL. d. l. tit. 5. apb. 1. in not. Et hanc justitiam finem jurisprudentiae esse à multis asseritur, cum non modo pro objecto habeat actus justitiae universalis, & de variis virtutum speciebus, v. g. fortitudine t. t. π. de remilitari liberalitate t. t. π. de donat. temperantia l. 1. pr. π. de curat. furios. disponat; sed etiam, ut honeste vivamus, præcipiat S. pen. I. de I. & I. SUTHOLT. dissert. 1. apb. 23. LUDW. Exerc. 1. tb. 4. lit. f. ECKOLT. ad π. de I. & I. §. 14. ibiqvæ DN. SCHWENDEND. in not. Nec movet verbum: cuique in definitione justitiae positum, particuli justitiae convenire; Qvia hoc verum est, si illud specialiter, ut proximo tantum competat, accipiatur; non vero si generaliter sumatur, ut non modo ad proximum, sed & ad Deum & seipsum referri possit BRUNNEMAN ad Wesenb. de I. & I. q. 7. Forte non incommodè dici potest: Jurisprudentiae in thesi consideratae finem esse justitiam universalem; in hypothesi vero particularem cum STRAUCH. dissert. 1. ad R. J. prob. 1.

XX.

XX.

Justitia particularis est virtus, qvæ de bonis Particula-
externis suum cuique tribuit. Vel, qva nontam Rei-
publ. qvam potius ipsis civibus suum tribuitur. Qvæ vel
Cum verò hi considerentur velut universi, & tanquam membra est distri-
totius, nempe Reipubl. vel ut singuli, in relatione ad seipsos in- butiva
vicem, inde hujus justitiae in distributivam & commutativam Commu-
nata est divisio.

XXI.

Est vero Justitia distributiva virtus, qvæ de rebus Distributi-
communibus ipsius civitatis membris qva ta- va,
libus suum secundum proportionem Geometri-
cam tribuit ARIST. lib. 5. Ethic. 7. Vel est virtus qva Res-
publica civibus suum tribuit. Describitur ab Objetto
& forma. Objetum sunt res civium communes, nimi-
tum, proemia & honores. Nonnunquam etiam privata ne-
gotia hoc referuntur, quatenus in iis contrahentes æqualia non
simpliciter, sed sub certâ ratione & respectu accipiunt v. g.
in hereditatis divisione. Sic Clemens Patronus testamento ca-
verat, ut si sibi filius natus fuisset, heres esset; si duo filii, ex aquis
partibus heredes essent; si dua filiae, similiter; si filius & filia, fi-
lio duas partes, filia tertiam dederat. Duobus filiis & filia na-
tis, quærebarunt, quemadmodum in proposita specie partes faci-
emus, cum filii debeant pares esse, vel etiam singuli duplo plus quam
soror accipere. Quinque igitur partes fieri oportet, ut ex his bi-
nas masculi unam femina accipiat l. 81. π. de hered. insit. Et in
l. 13. π. de lib. & postb. hered. insit. est dispositum: Si ita scriptum
sit (si filius mihi natus fuerit, ex besse heres esto; ex reliqua par-
te uxori mea heres esto, si vero filia mihi nata fuerit ex triente
heres esto; ex reliqua parte uxori heres esto) Et filius & filia nati es-
sent: Dicendum est, assim distribuendum esse in septem partes, ut
ex his filius quatuor, uxori duas, filia unam partem habeat. Eadem
in L. Rhodia de jactu l. 4. §. fin. π. ad L. Rhod. de jactu, concursu
creditorū l. 6. in fin. π. de bon. autb. jud. possid. & societate obtine-
re, observavit DN. STRUV. d. l. th. 27. Forma in attributio-
ne

ne rerum communium civibus secundum proportionem geometricam facta consistit. Ubi numeri ita progrediuntur, ut quoties primus eorum in secundo, toties tertius in quarto &c. continetur v. g. 2. 4. 6. 12. Fit enim per multiplicationem & divisionem. Hinc prout aliis in respectu, & in Republica vel major est vel minor, ita quoque sub illâ conditione proemia & onera ferre debet. FRANZ. d. l. n. 24. Est igitur eadem qualitate, sed quantitate diversa ista proportio ANG. MATTHEAC. de via & rat. jur. lib. I. c. 17. n. 2. CORAS. de jure civ. in art. redig. p. i. cap. 23.

XXII.

Commun-
tativa.

Justitia commutativa est virtus, quae de rebus singulorum suum cuique secundum proportionem Arithmeticam tribuit ARIST. Lib. 5. Ethic. 5. sive est virtus, qua civis civi suum tribuit, Objectum sunt res singulorum STRUV. d. l. th. 23. seqq. Forma in attributione dictarum rerum singulis secundum proportionem Arithmeticam facta consistit. Ubi numeri ita progrediuntur ut æqualis inter omnes habeatur dissimilitudine e. g. 2. 4. 6. 8. Quantum enim primum secundus, tantum tertium quartus superat. Fit ergo per additionem & subtractionem. Ut, si quis fundum 20. aureis vendat, qui communis pretio 50. venditus fuisset, tum adeundus est Praetor, ut emitor vel justum premium suppleat, vel contractu rescisso fundum restituat. Unde ad personam hic per se & propriè non respicitur, sed ad rem solum & patrimonium. Ergo, si in dignitate constitutus rem vendat, maius verâ estimatione premium exigere nequit FRANZ. d. l. ANG. MATTHEAC. d. tr. L. I. c. 17.

XXIII.

An poenæ

ad commu-
tativam, an
vero distri-
butivam
justitiam
pertineat?

Sed de poenis controvertitur, an ad commutativam, an vero distributivam justitiam pertineant? Nos ad commutativam eas referri debere arbitramur, quia ubi aliquid non commune civium qua talium, sed proprium singulorum distribuitur, ibi justitia locum habet commutativa justitia. ARIST. 5. Ethic. 4. 5. At pertineat? quia in poenarum interrogatione aliquid non commune civium qua talium,

talium, sed proprium singulorum distribuitur. E. Minor probatur, qvia delinqvens non ideo punitur, qvod sit membrum communis, sed qvia jus læsit, i.e. qvatenq; est adulter, homicida, falsoarius, incendiarius &c. Deinde id solum agitur, ut tanta infligatur poena, qvatum fuit delictum, si qvidcm pœna delictis correspondere, neq; maiores aut leviores existere debent l. 11. pr. l. 13. π. l. 22. C. de pœnis. Nec in contrarium movet, qvod humiliores gravioribus, nobiliores autem levioribus subjiciantur pœnis l. 6. π. ad L. Jul. pecul. l. 4. l. 12. π. de incend. ruin. naufr. l. 6. de extraord. crim. l. fin. π. de term. mot. Qvia gravior aut levior pœna in diversis illis personis diversa qvoque est, si nūdē & in abstracto spectetur; fecus si in concreto & ratione applicatioonis; Sic enim eandem omnes sustinent. Tanti enim pauper unum aureum, qvatum dives 10. aut plures æstimabit. GROT. d. I. B. & P. L. 2. c. 20. §. 2. HAHN. ad Wesenb. de I. & I. num. II. verb. pœnis nocentibus STRUV. S. J. C. Ex. 1. th. 32. MAURIT. de nobil. Germ. th. 41. Certe hic nihil aliud qvam simplex exæquatio inter delictum & pœnam attendit ZIEGL. ad Grot. d. l. p. m. 461. seqq. & in disp. de pœnis §. 23. ita tamen ut pœna non cum delicto in genere, sed hujus vel illius personæ turpi admissione conferatur, cum sepe unum factum à pluribus commissum in una personâ gravius, in altera levius co-eretur.

XXIV.

Effectus Jurisprudentiæ actualem applica- Effectus.
tionem juris ad facta continet, dum JCtus, juris cognitione instructus ex evolutione circumstantiarum facti, qvid sibi justum, qvidve injustum videatur, statuit l. 1. §. 1. π. de I. & I. non modo genera actionum, præprimis, si ex uno facto plures sese actiones offerant §. 5. I. qvod cum eo, qvi alien. potest. neg. sed & exceptionum, replicationum & ulteriorum allegationum inveniendo. Certe ante omnia convenit instituere inquisitionem & constitutionem status causæ, i.e. ejus qvæstionis, qvæ ex confictione prima causarum, sive argumentorum utriusque partis ex circumstantiis causæ sive negotii desumtorum oritur. VIGEL. de lit. contest. c. 1. ubi varia exempla subjicit. Qvo facto, de jure tanto facilius est cognoscendum VULTEJ. de jud. L. 1. c. 3. per tot.

XXV.

Contrari-
um,

Contrarium Jurisprudentiae potissimum in calumnia consistit, qvæ comittitur, si quis salvis verbis legis, sententiam ejus circumvenit l. 29. π. de LL. qvod fieri non debet. Nam non oportet jus civile calumniari, sed videndum, qvam mente quid dicatur l. pen. π. ad exhibendum. Siqvidem scire leges non hoc est, verba earum tenere, sed vim ac potestatem l. 17. π. de LL. Unde verbum: Ex legibus: sic accipiendo est, tam ex legum sententia, qvam ex verbis l. 6. §. 1. π. de V. S. Sed & cum finis nonnunquam totam corrigat legem, & aliquo interdum propenso sensu illustret, igitur incivile est, nisi tota lege perspecta, una aliqua particula ejus proposita, judicare vel respondere l. 24. π. de LL.

COROLLARIA.

1. A communi Dd. opinione non est temerè recedendum.
2. Jus in artem redigi potest.
3. Juris Regulæ non sunt principia.

Ad Nobiliss. Dominum Respondentem;

Multi Causidici dantur jurisq; periti,
Si numerum spectes prætereag; nihil.
Non omnes norunt, Jurisprudentia quid sit,
Sed vefana ruit turba forumq; crepat.
Non ea mens, Keunere, tibi est; sed recta sagaxq;
Qve Themidis studium cum ratione colit.
Sic tua, qvod voveo, Jurisprudentia crescat,
Sic studii fructus messe favente feras!

P R A E S E S.

IN lucem claram prodis, Keunere, brabeia
Lucis & ingenio præmia digna feres.
Urge copta, feret plausum tuus ausus & astum
Sollertem inducent æstus & artis opus.

Christianus W eidlingius, Ph. & J.U.D.

44. Jutin, de emtione matricis et alienationis
natura ac differentia.
45. Werlog, de examine stium extraordinario com-
primis ad instrumenta galationum futuram vulgo
cum nunc ad Galatwiss.
46. Stephan, de collatinibus.
47. Unrath, de fide infra catorum, non die Gültigkeit
der Umländen.
48. Walther, de vero gener contractus ex permutatione
et emtione aequaliter vel in foris germaniae non
esse processus supernaciam.

IX.

In Juris prudentibus vero requiritur, ut accuratâ juris cognitione, & practicâ ejusdem exercitatione sint instructi. Quemadmodum enim in artibus ceteris cognitum duntaxat perficit ejus, qui eam habet, nec si ipsa ad usum aliquem conferatur ulli alii utilis est; ita vel maximè juris receptorum cognitione nulli prodest alii, quam qui eam habet, nisi extra seipsum egrediatur, & quod cognovit in commune conferat. VULTEJ. de jud. L. 1. cap. 1. n. 6. Igitur in cognitione nude quiescendum non est; multo minus inutiles planè otiosorum quæstiones scrutandæ v. g. an resurgens à mortuis testamentum prius rumpat. Clarus in §. testamentum qv. 86. Sebas. MEDICE in tr. mors omnia solvit p. 1. n. 145. item: Cujus ovum fiat, quæ à variis gallinis est possum Boer. ad conserv. Bituricens. Tali enim in vita communi nullum fructum vel usum habent. Potius iis, quæ aliquando Reipubl. prodesse possunt, incumbere debemus. Egregium est illud Justiniani in l. un. C. de dedit liber toll. Nos inquit, qui veritatem colimus, ea tantummodo volunt in legibus nostris obtinere, quæ reipsa obtinent, quæ aperte quotidiano judiciorum usu in ipsis rerum documentis apparent pen. J. de satisdat.

IX.

Erat autem cognitioni juris adqvirendæ integrum adhibendum quinquennium Conf. omnem §. 1. & seqq. de rat. & met. jur. doc. Ex quo nemo, anteqvam per statuta tempora legum traditioni noscatur inhæfisse Advocatorum consortio sociari potuit l. 3. §. 1. l. 5. §. 4. §. C. de Advoc. 2. ANT. CONT. L. 1. le subcesivar cap. 12. Ang. MATTHEAC. de via & rat. jur. L. 1. c. n. 4. FORSTER. diss. 1. Inst. th. 16. Idem in Assessoribus Canuae receptum suisse legimus Ord. Cam. p. 1. Tit. 3. §. Descriptio ibi. So sollen die Beysitzer/ so der Rechten gelehrt werden. Universitäten/ welche zum wenigsten von unsern Vorfahren Röm. Käysern und Käigen/ die ietziger Käyserl. Maj. oder u. confirmiret/ gelesen/ oder zum wenigsten Fünff Jahr lang Rechten studieret/ auch in gerichtlichen Händeln advociret u. prae-

